

níku odňal prostě usnesením správu jeho jmění, byť i šlo o jmění stížené svěřenským nástupnictvím. K tomu nedostačil ani § 2 čís. 10 pat. o nesp. říz., z něhož lze dovoditi jedině tolik, že soud nemá zanedbatí potřebné opatrnosti, k čemuž však ani v tomto případě nebylo třeba zbaviti vlastníka velkostatku jeho správy. Není tudíž více třeba dovoditi, proč nelze vyhověti návrhu na obnovu usnesení soudu prvé stolice. Co se týče dalšího návrhu, jemuž bylo vyhověno, bylo řečeno již shora, že po právní stránce bylo věc posouditi jen podle § 520 obč. zák., jímž byla vymezena práva svěřenského dědice po případě dalších svěřenských dědiců zastoupených opatrovníkem. Těchto práv mohou se dědici domáhati jen žalobou, pokud pak bylo by třeba prozatímného opatření, musili by o ně zažádati u příslušného soudu, ať již před sporem anebo zároveň se žalobou, vždy však podle příslušných předpisů exekučního řádu. Pokud jde o opatrovníka, nemůže ovšem podati žalobu nebo zažádati o prozatímné opatření beze svolení soudu, jímž byl zřízen, t. j. substitučního soudu. Bude proto záležití na tomto soudu, k němuž došlo oznámení opatrovníkovo, jakož i další jeho podání, by vyšetřil, zda je potřebí, by opatrovník nastupoval sporem, po případě zažádal před sporem o prozatímné opatření, a podle výsledku přikázal mu podati žalobu nebo návrh. Ovšem bude především záležití na prvním svěřenském dědici Bedřichu H-ovi, jenž před opatrovníkem je povolán, by zastával se podstaty substitučního jmění, zda se bude domáhati podle §u 520 obč. zák. zajištění podstaty ať sporem nebo prozatímným opatřením. Teprve, kdyby bylo zjištěno, že nynější vlastník jmění zachází s ním způsobem vyžadujícím zajištění to a Bedřich H. nechtěl se starati o toto zajištění, tak že by byly ohroženy zájmy dalších svěřenských dědiců zastoupených opatrovníkem, bude důvod, by svěřenský soud poukázal tohoto k dalšímu jednání ve směru shora vylíčeném. Jiné nemůže substituční soud zaříditi. Bylo proto zrušeno napadené usnesení v uvedené své části, a to již proto, by nemohlo býti vykládáno jako zmocnění k žalobě nebo jako poukaz podati žalobu, neboť k tomu nestačí nedoložené dosud oznámení opatrovníkovo. Bude proto na soudu prvé stolice, by zachoval se nadále podle § 2 čís. 5 pat. o nesp. říz. ve smyslu návrhu stěžovatelova a rozhodl znova o podání jeho, ovšem jen tak, jak bylo shora vytčeno.

Čís. 6917.

Rozhodovati o tom, zda a jakého donucovacího prostředku jest použiti, by dítě rozvedených nebo rozloučených rodičů podle dohody nebo soudního opatření navštěvovalo toho z rodičů, u něhož nežije, jest povolán opatrovnícký soud. Toto jeho oprávnění nebylo dotčeno změnou procesních zákonů.

(Rozh. ze dne 22. března 1927, R I 88/27.)

Opatrovnický soud povolil k návrhu matky, by byly její nezletilé dítky výkonným orgánem nuceně odebrány a jí vydány k čtyřne-

dělnímu pobytu. K rekursu otce rekursní soud napadené usnesení potvrdil.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Stěžovatel vytýká usnesení rekursního soudu, jímž bylo tvrzeno usnesení soudu první stolice, zřejmou protizákonnost, tvrdě, že, když mu bylo usnesením opatrovnického soudu nařízeno jako otcí dětí, by se postaral, aby děti byly ihned vydány matce ku čtyřnedělnímu pobytu pod exekucí, je toto usnesení exekučním titulem, a že měla podle něho býti povolena exekuce podle §u 353 (správně § 354) ex. ř. Stěžovatel míní, že v tomto případě ani nedopadá předpis §u 19 nesp. říz., poněvadž v něm jde o uplatňování matčinych práv ze smlouvy uzavřené při rozchodu manželů o jejich dětech, tedy jde o splnění domnělé smluvní povinnosti, což vtiskuje řečenému usnesení ráz exekučního titulu. Dále vytýká rekursnímu soudu jeho názor, že způsob exekučního vydání dětí jest jediným prostředkem, by byl donucen splniti svou povinnost, a že by jinak provedení opatření opatrovnického soudu bylo vůbec neuskutečnitelno, a míní, že rekursní soud tímto názorem zneuznává účinnost §u 354 ex. ř. jako exekučního prostředku. Práví, že rekursní soud uvedl správně, že dlužno při opatřeních opatrovnického soudu dbáti předpisu §u 142 obč. zák., totiž dbáti zájmu dětí, že však rekursní soud není důsledným, domnívá-li se, že zájem dětí připouští, by byly násilně odebrány výkonným orgánem otcí a byly odevzdány matce. Stěžovatel míní, že takový počín mohl by zůstaviti a jistě by zůstavil v duši dětí nesmazatelný následek, zhoubný pro jejich celý život budoucí, a to jenom proto, jelikož soud nedovedl najíti vhodnějšího a účelnějšího prostředku donucovacího k vynucení domnělých povinností jeho, totiž prostředku uvedeného v §u 354 ex. ř. Dovolací rekurs je bezdůvodný. Byla navrhována a povolena exekuce podle §u 19 nesp. pat., nemohla tedy býti povolována exekuce podle §u 354 ex. ř. Rozhodovati, zda a jakého prostředku donucovacího je použití, by dítě rozvedených nebo rozloučených manželů (§ 142 obč. zák.) podle dohody nebo soudního opatření navštěvovalo některého z rodičů, u kterého nežije, je povolán opatrovnický soud. V materiálich I. str. 666 se praví, že není příčiny zrušiti právní pravidlo nesp. pat., související s povahou a účelem nesporného soudnictví, a že proto bylo vysloveno pro větší jasnost (čl. XIII. čís. 3 uvoz. zákona k exek. řádu), že zasahování soudu v nesporném řízení ve výkon rozhodnutí nebylo dotčeno změnou procesních zákonů (srovnej také zodpovědění otázek k §u 1 ex. řádu bod 2 min. nař. ze dne 3. prosince 1897, čís. 44 min. věstn.). Když tedy opatrovnický soud na návrh účastněné strany povolil exekuci podle §u 19 nesp. říz. podle svého usnesení, vydaného podle §u 142 obč. zák., nebyl tím porušen zákon. Dovolací soud neshledal také, že by povolený prostředek donucovací byl nepřiměřený. Stěžovatelovy obavy, že takový počín mohl by zůstaviti a jistě by zůstavil v duši dětí nesmazatelný následek zhoubný pro jejich celý život budoucí, jsou proto nemístny, poněvadž matka na-

vrhla, by děti vydány byly jí osobně do rukou, a žádala, aby jí bylo oznámeno za tím účelem, kdy soud provede odebrání dětí, aby si pro ně mohla včasně dojeti. Není tedy ani po této stránce patrně porušen zákon.

Čís. 6918.

Kompensační obchody, nevyhovující příslušným nařízením ministerstva veřejných prací, jsou nicotny podle §u 879 obč. zák.

Bylo-li plněno na základě takových obchodů, má každá strana vrátiti, co přijala, tak by nastalo spravedlivé vyrovnání majetkových přesunů. Kdo dodal zboží, musí kromě úplaty, již obdržel v penězích, vydati výtěžek, jehož docílil dalším zcizením uhlí jemu již dodaného, a těžbařstvo jest povinno nahraditi hodnotu, již mělo kompenzační zboží, dodané osazenstvu v době jeho spotřebování. Jen kdyby takto pro dodatele něco přebylo, mohl by se domáhati vydání tohoto přebytku jako nedůvodného obohacení, nemůže se však domáhati, by mu bylo vyplaceno v penězích, co mu nebylo splněno v uhlí, na základě klíče sjednaného nicotnou smlouvou.

(Rozh. ze dne 22. března 1927, Rv I 879/26.)

Žalobce dodal žalované uhelné společnosti větší množství potravin za kompenzační uhlí. Ježto mu žalovaná nedodala z kompenzačního uhlí 241·6 vagonů, domáhal se na žalované, by mu bylo zaplaceno v penězích, co mu nebylo dodáno v uhlí, a to podle klíče sjednaného smlouvou. Procesní soud první stolice uznal žalobní nárok důvodem po právu, odvolací soud napadený rozsudek potvrdil.

Nejvyšší soud žalobu zamítl.

D ů v o d y:

Právním vytýká dovolání napadenému rozsudku, že mylně posoudil věc po stránce právní. Nesporno jest, že dodány byly v letech 1919 a 1920 žalované společnosti pro osazenstvo jejích dolů látky, plátno a krejčovské přípravy a že vzájemná hodnota měla býti vyrovnána částečně osazenstvem hotově a částečně žalovanou společností tak zv. kompenzačním uhlím. Dále jest nesporno, že osazenstvo část vzájemné hodnoty naň připadající zaplatilo, a žalovaná společnost připouští, že z kompenzačního uhlí nedodala 241·6 vagonů, omlouvajíc to tím, že neměla od žalobce potřebných dispozic. Ale není sporu ani o tom, že tyto obchody nevyhovovaly příslušným nařízením ministerstva veřejných prací, že naopak to byly obchody řetězové, pro jichž provozování byl žalobce také odsouzen, a že byly tudíž nicotny podle §u 879 obč. zák. Nicotná smlouva nemá právních účinků, zejména nelze se domáhati plnění smlouvy nebo náhrady škody pro nesplnění. Strany mohou toliko žádati, by byl obnoven dřívější stav a vráceno vše, co bylo v důsledku smlouvy plněno, tak, aby podle zásad §§ 877, 921, 1431, 1435,